Lietas Nr. C15173215
Lietas arhīva Nr. C-1732-15/15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2015. gada 18. jūnijā

Jelgavas tiesa: tiesnese K. Zaura
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

Aprakstošā daļa

2015. gada 13. martā /pers. A/ (turpmāk arī Prasītāja) iesniegusi tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ (turpmāk arī Atbildētājs), kurā lūdz palielināt piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru un no Atbildētāja par labu Prasītājai meitas uzturam piedzīt uzturlīdzekļus Ministru kabineta noteikumos noteikto uzturlīdzekļu apmērā.

Prasība motivēta ar to, ka ar Jelgavas tiesas 2010. gada 22. aprīļa spriedumu nospriests piedzīt no Atbildētāja par labu prasītājai meitas /pers. C/ uzturam ik mēnesi 71,14 EUR (50 Ls) mēnesī, bet uz šo brīdi piespriestais apmērs ir par mazu, lai nodrošinātu bērnam visu nepieciešamo. Norāda, ka bērna uzturam mēnesī nepieciešami 40 EUR, higiēnas un citu bērnu preču iegādei – 10 EUR, skolas piederumiem – 20 EUR, apģērbam, apaviem – 20 EUR, medikamentiem un vitamīniem – 15 EUR.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179. pantu.

Tā kā maksājumu kopsumma prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 2 100 *euro*, tad pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.[19] panta otro daļu ierosināta lieta par maza apmēra prasību.

Atbildētājam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.[21] un 250.[22] panta prasībām uz Rīgas Centrālcietumu, jo no Sodu reģistra datiem izriet, ka uz dokumentu nosūtīšanas brīdi atbildētājs atrodas Rīgas Centrālcietumā (lietas 14.-19. lapa), nosūtīts prasības pieteikuma noraksts un paskaidrojuma veidlapa, izskaidrotas tiesības lūgt lietas izskatīšanu tiesas sēdē un citas procesuālās tiesības, kā arī noteikts termiņš rakstveida paskaidrojumu iesniegšanai (lietas 20. lapa).

Atbildētājs paskaidrojumus lietā nav sniedzis, kas atbilstoši Civilprocesa likuma 250.[21] panta otrajai daļai nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā. Nekādi iesniegumi no Atbildētāja tiesā nav saņemti, lūgumi nav pieteikti, iebildumi pret prasību nav celti.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt sēdē, atbilstoši Civilprocesa likuma 250.[25] panta pirmajai daļai, lieta izskatāma rakstveida procesā. Pusēm ir savlaicīgi paziņots par datumu, kad tiesas sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā (lietas 27., 28. lapa).

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Ar dzimšanas apliecības kopiju (lietas 9. lapa) ir pierādīts, ka Prasītāja un Atbildētājs ir 2007. gada 10. janvārī dzimušās /pers. C/ vecāki.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 96. panta otro daļu fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos nolēmumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

Ar Jelgavas tiesas 2010. gada 22. aprīļa spriedumu civillietā Nr. C15337809 nospriests piedzīt no Atbildētāja par labu Prasītājai uzturlīdzekļus meitas /pers. C/ uzturam ik mēnesi 71,14 EUR (50 Ls) apmērā, sākot no 2009. gada 23. decembra līdz bērna pilngadībai. Minētais Jelgavas tiesas spriedums stājies likumīgā spēkā 2010. gada 21. maijā (lietas 10-12. lapa).

Tiesa uzskata, ka lietā nepastāv strīds par to, ka bērns atrodas Prasītājas aprūpē un uzraudzībā, jo Atbildētājs to nav apstrīdējis un pretējus pierādījumus par to nav iesniedzis.

Konvencijas par bērna tiesībām 27. panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10. panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24. panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Saskaņā ar Civillikuma 177. panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179. panta pirmajā un otrajā daļā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem..

Civillikuma 179. panta piektajā daļā noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 203. panta ceturto daļu, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu, iesniedzot jaunu prasību.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumu Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi) 2.2. apakšpunktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Prasības celšanas un lietas iztiesāšanas laikā valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga, saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 27. augusta noteikumu Nr. 665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2. punktu, ir 360 EUR.

Tādējādi tiesa konstatē, ka ar Jelgavas tiesas 2010. gada 22. aprīļa spriedumu nospriestais uzturlīdzekļu apmērs – 71,14 EUR (50 Ls) - ir mazāks nekā šobrīd ar Ministru kabineta noteikumiem noteiktais minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kas maksājams bērnam no 7 gadu vecuma līdz pilngadības sasniegšanai, t.i., 108 EUR mēnesī. Līdz ar to tiesa atzīst, ka ir mainījušies apstākļi, kas ietekmē uzturlīdzekļu maksājuma apmēru.

Pierādījumi Prasītājas mantiskajam stāvoklim lietā nav iesniegti.

Atbildētājs pēc tiesas pieprasījuma (lietas 20. lapa) pierādījumus savam mantiskajam stāvoklim nav iesniedzis. Tomēr tiesa uzskata, ka Prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa vērtēt Atbildētāja mantisko stāvokli, jo tas ir Ministru kabineta noteikumu noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, kuru katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantiskā stāvokļa, ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam.

Tiesas ieskatā, vecāku pienākums apgādāt bērnus ir absolūts, un vecākiem saviem bērniem ir jādod nepieciešamais atbalsts bērna dzīves kvalitātes uzlabošanai un viņu pilnvērtīgai attīstībai.

Ievērojot iepriekš teikto tiesa atzīst, ka ir likumīgs pamats palielināt uzturlīdzekļu apmēru konkrētajā lietā, jo summa, kas Atbildētājam, saskaņā ar Jelgavas tiesas 2010. gada 22. aprīļa spriedumu jāmaksā meitas uzturam, ir mazāka nekā valstī šobrīd noteiktais minimālo uzturlīdzekļu apmērs, kas maksājams bērnam no 7 gadu vecuma līdz pilngadības sasniegšanai.

Novērtējusi lietas materiālus un ņemot vērā Atbildētāja kā tēva pienākumu piedalīties bērna uzturēšanā, kā arī ņemot vērā valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma un no /pers. B/ meitas /pers. C/ uzturēšanai ik mēnesi ir piedzenami uzturlīdzekļi Ministru kabineta noteikumu 2.2. apakšpunktā noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, proti, 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Kā norādīts Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007. gada 29. augusta spriedumā (lieta Nr. SKC – 556), saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 92. pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu, ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Katrai fiziskajai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Iztulkojot šīs tiesību normas savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, tas ir, pielietojot tiesību normu tulkošanas sistēmisko metodi, Senāts atzinis, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Bez tam Senāts atzinis, ka kaut arī civiltiesiskajā likumdošanā, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, nav iekļauta norma, kas noteiktu sākuma termiņu, no kura piedzenami uzturlīdzekļi bērna uzturam tiesas ceļā tiesa piedzenot uzturlīdzekļus no prasības celšanas brīža, piedziņā ietver naudas summas, kas samaksātas no prasības pieteikuma iesniegšanas brīža tiesā.

Ievērojot minēto Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta sniegto tulkojumu 2007. gada 29. augusta spriedumā (lieta Nr. SKC-556), tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no Atbildētāja meitas uzturam ir piedzenami, sākot no prasības celšanas brīža tiesā, tas ir, no 2015. gada 13. marta, turklāt ar nosacījumu, ka pie sprieduma izpildes ir ieskaitāmi Atbildētāja samaksātie uzturlīdzekļi. Tādējādi, ja Atbildētājs ir maksājis uzturlīdzekļus 71,14 EUR (Ls 50) apmērā laikā no 2015. gada 13. marta, tad Atbildētājam ir jāmaksā uzturlīdzekļu starpība par šiem mēnešiem.

Tā kā Civillikuma 198. panta 4. punkts nosaka, ka aizgādība izbeidzas, kad bērns sasniedzis pilngadību, tad tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas par labu Prasītājai ir piedzenami līdz bērna pilngadībai.

Tāpat tiesa atzīst, ka piedzenamie uzturlīdzekļi ir nosakāmi procentuāli, jo tas ir bērna interesēs. Tā kā Prasītāja lūgusi piedzīt uzturlīdzekļus Ministru kabineta noteikumos noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā, tad tiesa uzskata, ka bērna interesēs ir noteikt uzturlīdzekļu apmēru procentuāli, atbilstoši bērna vecumam, jo mainoties valstī noteiktās minimālās darba algas apmēram, automātiski izmainās piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs.

Ņemot vērā augstāk minēto, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļu apmērs grozāms sākot no 2015. gada 13. marta, ar nosacījumu, ka ar šo brīdi tiek pārtraukta uzturlīdzekļu piedziņa pēc Jelgavas tiesas 2010. gada 22. aprīļa sprieduma civillietā Nr. C15337809 un pie sprieduma izpildes ir ieskaitāmi Atbildētāja samaksātie uzturlīdzekļi.

Civilprocesa likuma 42. panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Tiesas izdevumi, saskaņā ar Civilprocesa likuma 33. panta otro daļu, ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35. panta pirmās daļas 6. punktam prasības summa prasībās par maksājumu palielināšanu ir summa par kādu palielina maksājumus, bet ne vairāk kā pa vienu gadu. Līdz ar to valsts nodeva prasībā par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu tiek aprēķināta no prasības summas 442,32 EUR (108 EUR (30% no minimālās mēneša darba algas 360 EUR) – 71,14 EUR (ar Jelgavas tiesas 2010. gada 22. aprīļa spriedumu piespriestie uzturlīdzekļi) = 36,86 EUR x 12 mēneši = 442,32 EUR).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta „a" apakšpunktu par šādu naudas summā novērtējamu prasību ir maksājama valsts nodeva 71,14 EUR apmērā (15% no 442,32 EUR, bet ne mazāk par 71,14 EUR), kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu ir piedzenama no Atbildētāja valsts labā.

Tāpat no Atbildētāja valsts labā ir piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,28 EUR apmērā (lietas 1., 2. lapa).

Tiesa izskaidro, ka valsts nodeva 71,14 EUR maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Tāpat tiesa izskaidro, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 6,28 EUR maksājami: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu

administrācija, Mūkusalas iela 41b, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, Atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8. un 97. pantu, tiesa

nosprieda

prasību par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu un piedziņu apmierināt pilnīgi.

Grozīt ar Jelgavas tiesas 2010. gada 22. aprīļa spriedumu civillietā Nr. 15337809 piedzīto uzturlīdzekļu apmēru un piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam uzturlīdzekļus 30 % (trīsdesmit procenti) apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi, sākot no 2015. gada 13. marta līdz /pers. C/ pilngadībai.

Ar 2015. gada 13. martu pārtraukt uzturlīdzekļu piedziņu pēc izpildu raksta, kas izdots pamatojoties uz Jelgavas tiesas 2010. gada 22. aprīļa sprieduma civillietā Nr. C15337809, pēc tā pilnīgas izpildes.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 71,14 EUR (septiņdesmit viens *euro*, 14 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,28 EUR (seši *euro* 28 centi).

Noteikt /pers. B/termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu - 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas - , uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2015. gada 18. jūnija - Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese K. Zaura